

TEMÀTICA I OBJECTIUS DEL CONGRÉS

En el context de realització de l'Agenda 2030 i els ODS, la sostenibilitat del planeta té en els espais marins un dels seus principals desafiaments. L'escalfament global implica canvis i transformacions irreversibles en la seva morfologia; bona part de les activitats humanes que es desenvolupen en aquests espais contribueixen a aquest escalfament i incrementen la degradació del medi marí. Simultàniament, les mars i oceans constitueixen una nova oportunitat per al desenvolupament d'energies renovables la instal·lació de les quals provoca contradiccions amb interessos legítims de les poblacions costaneres. El tractament conjunt d'aquesta realitat és ineludible, tant des de la perspectiva internacional i europea com des de la perspectiva específica d'una ciutat com Barcelona, en la qual conflueixen per raons diverses les diferents dimensions de la problemàtica identificada.

El Congrés té per **objectiu** abordar des d'una perspectiva acadèmica els reptes que plantegen les exigències de sostenibilitat sobre els principals usos dels espais marítims i, per tant, les transformacions i impacte que aquestes exigències imposen en termes econòmics, socials, reguladors i mediambientals, també per a les comunitats locals especialment afectades.

Consegüentment, el Congrés s'estructura en tres **sessions** successives que abordaran els següents temes:

a) Sostenibilitat de les activitats marítimes en perspectiva històrica: Barcelona i el Consolat de la Mar.

El plantejament del Congrés persegueix connectar els reptes actuals amb la tradició històrica de Barcelona com a referent en la regulació internacional dels usos de la mar, circumstància que mereix ser aprofitada en paral·lel a la progressiva configuració de la ciutat com a referent internacional en polítiques de sostenibilitat i en el context de la celebració en el 2022 del 750 aniversari del Consolat de la Mar. Com llavors, la ciutat de Barcelona constitueix un centre neuràlgic idoni per a oferir a la comunitat internacional el marc de referència necessari dels 'usos sostenibles dels espais marítimes', molt especialment pel que fa referència a la seva dimensió normativa.

b) Transport i pesca.

Les vies marítimes són el principal mitjà de transport de mercaderies, amb les repercussions i problemes que es deriven en termes de sostenibilitat marina. No en va, en la seva Comunicació sobre l'Estratègia de mobilitat sostenible i intel·ligent: canalitzar el transport europeu cap al futur (COM(2020) 789 final), la Comissió Europea fixava com a objectiu "fer que les zones marítimes europees siguin sostenibles, intel·ligents i resilients". Un objectiu que, des de la perspectiva universal, s'enquadra en el mandat de l'Organització Marítima Mundial, específicament pel que respecta a la prevenció i control de la contaminació de les mars i oceans i la preservació del medi marí. El transport és un element fonamental de la sostenibilitat relacionat directament, com el turisme, amb el ODS 9, relatiu a indústria, innovació i infraestructures, i amb el ODS 13, sobre canvi climàtic. La recuperació del trànsit marítim de mercaderies evidencia els reptes que la logística del transport internacional planteja per a la realització d'aquests objectius.

La sobreexplotació de les mars i oceans té en el Mediterrani xifres d'especial preocupació: segons informes de l'Organització per a l'Agricultura i l'Alimentació, la sobrepesca afecta i compromet la supervivència de més del 62% de les poblacions de peixos que habiten al Mediterrani. La importància econòmica i social del sector pesquer a Espanya i a Catalunya afegeix motius addicionals a la necessitat de planificar i avançar en la transformació del sector sota paràmetres de sostenibilitat i identificar, a aquest efecte, els canvis reguladors, industrials i socioeconòmics que han de produir-se. L'oportunitat d'aquesta valoració s'acompanya, en el context espanyol, amb la tramitació en curs de la Llei de Pesca sostenible i recerca pesquera, l'avantprojecte de la qual va ser aprovat pel Consell de Ministres l'1 de juny de 2021.

c) Turisme i energia

Turisme i espais marins són dues realitats específicament connectades. El sector turístic, necessita abordar un procés de recuperació i transformació que, simultàniament, minimitzi el seu impacte sobre l'entorn natural i la seva contribució a les emissions de CO₂, com es reflecteix en la Declaració de Glasgow per a l'acció climàtica en el turisme (COP26, 2021) i en recents propostes de la UE en matèria de turisme sostenible, entre altres. Aquestes exigències es manifesten nítidament en el cas de les activitats turístiques en la mar, tant pel que respecta a l'erosió del medi marí costaner com també i especialment pels múltiples efectes d'algunes d'aquestes modalitats turístiques, cas del turisme de creuers. Conseqüentment, la noció 'turisme sostenible i responsable' que es ve desenvolupant en el si de l'Organització Mundial del Turisme requereix ser analitzada des de la perspectiva de les implicacions econòmiques, reguladores i socials que d'ella es deriven per a l'activitat turística en la mar, les possibles repercussions de la qual per a la ciutat de Barcelona són evidents.

Paral·lelament, la transformació energètica a mitjà i llarg termini té un vector fonamental en l'energia d'origen marí, el desenvolupament del qual obre oportunitats Industrials, econòmiques i socials evidents que, no obstant això, han de ser compatibles amb la protecció dels valors ambientals i la resta d'usos i aprofitaments de l'entorn marí. El desenvolupament de la 'energia marina' s'impulsa, en el pla universal, des de l'Organització per a les Energies Renovables (IRENA) i, a nivell regional, en l'Estratègia sobre les Energies Renovables Marines, presentada per la Comissió Europea en 2020, concretades totes dues a Espanya mitjançant el Full de ruta de l'eòlica marina i les energies de la mar a Espanya, aprovada pel Consell de Ministres al desembre de 2021. Ara bé, com s'ha posat de manifest recentment amb motiu d'uns certs projectes eòlics marins, el desenvolupament d'aquestes instal·lacions no està exempta de contradiccions socials i mediambientals, circumstància que introdueix exigències addicionals en termes de sostenibilitat.

El Congrés s'organitza a iniciativa de la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Europeus Salvador de Madariaga de la Universitat de A Coruña, amb el suport dels Grups d'Interès sobre Organitzacions Internacionals i sobre Dret del Mar de la ESIL, i compta amb finançament de l'Ajuntament de Barcelona.

ORGANITZAT PER:

MEI – Universitat de Barcelona
Instituto Universitario de Estudios Europeos “Salvador de Madariaga” de la
Universidad de A Coruña
L'organització d'aquest congrés ha estat finançada pel Ajuntament de Barcelona

EN COOPERACIÓ AMB:

ESIL Interest Group on the Law of the Sea
ESIL Interest Group on International Organisations
Port de Barcelona
El congrés s'emmarca en les celebracions dels 750 anys del Consolat de Mar

**El Congrés es celebrarà a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona
el 19 de desembre de 2022 (Av. Diagonal 684, Barcelona 08034)**

<http://www.ub.edu/mei/sostenibilidad-en-el-mar-una-vision-desde-la-barcelona-mediterranea/>